

Plugim de cendres

Anys enrere, quan vaig llegir *Un gall a Balmes*, de Lluís Figuerola i Ortiga, em vaig plantejar quantes menes d'escriptor hi podia haver en aquell narrador, que poc temps abans havia donat a conèixer altre un recull de contes, *Creu de cames*. En tots dos llibres s'evidenciaven l'empremta d'unes lectures i una personalitat literària que superava l'estadi de la pura influència. No eren, no són, llibres imitatius, darrere hi havia un escriptor que deia coses pròpies i aconseguia els resultats que es proposava. Amb la satisfacció de ser davant uns textos realment literaris, davant la varietat de veus que hi afloraven, se m'imposava la reflexió que he exposat al principi: quants escriptors hi ha en Lluís Figuerola i Ortiga?, quantes cordes pot estirar? És per això que en la lectura de *Plugim de cendres*, un llibre de poesies, la sorpresa no ha estat tan absoluta. L'autor explica en una nota que ha canviat la prosa pel vers per "expressar uns sentiments més recòndits, més subjectius, més pregons" i que ho fa des d'una sintonia, aquesta sí, sorprenent en un home que sempre hem conegut amb tanta vitalitat com Lluís Figuerola. Les poesies de *Plugim de cendres*, repartides en vuit seccions, constitueixen un recull de meditacions d'una persona madura que repassa aspectes de la seva vida des d'una pulsó dominada pel pessimisme i un desencís reiterat i poc matisat. La majoria de títols de les seccions hi fan referència: "Tardoral", "El pas del temps", "Evocacions", "De la guerra i de la mort" i el de la final, que conté una única poesia, la del títol del llibre. Són versos lliures i clars, de vegades amb un lleu toc de cançó insinuat per alguna rima o alguna repetició, ocasionalment amb el recurs al joc visual, però en una gran majoria reflexius, greus, meditatus. Els records, l'enyorança, presidits per la insistència en el "No ens queda temps", tenyeixen de malenconia tot el llibre. El poeta no té gaire compassió cap a jo poètic, en una recreació en aquest color que barreja, de vegades de manera imperceptible, el present i el record, sempre des de la perspectiva actual. Tanmateix, les imatges lluminoses esclaten, com una protesta del text contra l'autor –"Quin sotrac d'ales blanques / dintre el meu pit"– i les reflexions metaliteràries es lliguen amb el discurs habitual: "El secret de les paraules / em podria desvetllar / el que ignoro de mi mateix". A l'hora de fer balanç, hi apareixen les ocasions perdudes, les oportunitats frustrades, els ideals decebuts, i es lamenten les indecisions d'un altre temps. El mar, com a metàfora de l'existència, concentra aquest discurs en un dels apartats i remet al tòpic del viatge, que, d'acord amb el to general, tampoc

---

no resulta satisfactori del tot, i a la presència de la dona nua, que resulta torbadora, trasbalsadora. Aquesta visió desenganyada s'intensifica en seccions com "Camins i enigmes" i "De la guerra i de la mort". Amb un cert gust per la paradoxa, afirma, des la decepció de partida, que els camins no condueixen enlloc però que s'han de seguir perquè "en qualsevol cas / no hi perdré més / del que ja tenia. / És a dir: no res". La immersió en aquest profund pessimisme proporciona moments d'emoció intensa, com el de la llàgrima vessada pel record de la mare morta, i, molt més i més sovint, la inquietud en presència del misteri de la mort. Les reflexions s'hi concentren cap al final del llibre, és una mort que no ofereix pactes, i davant la qual s'imposen prevencions: "El que realment em fa por / és morir / una sola vegada". Només una miqueta de llum, molt tènue, en l'últim vers del llibre, quan conclou que els records "encara guarden, / amb la desolació, / un pessic d'esperança". Un llibre de versos coherent, del començament al final.

MAGÍ SUNYER

Publicat al diari *El Punt* el 23 de març de 2009